

De erfenis van Funakoshi

André Brockbernd
2002

船越義珍

Inhoud

Voorwoord		2
Hoofdstuk 1	Introductie.....	3
Hoofdstuk 2	Karate, de hand van Gichin.....	4
Hoofdstuk 3	Het karate onder invloed van Japan.....	8
Hoofdstuk 4	Budo, een dodelijk excuus.....	14
Hoofdstuk 5	Van kara-te naar empty hand.....	25
Hoofdstuk 6	Karate, een bron van ruzies.....	29
Hoofdstuk 7	Traditie, bepaalt je leven.....	33
Bronnen		34

Voorwoord

Karatedo heeft een groot deel van mijn bestaan bepaald. Dit is niet alleen lichamelijk maar ook geestelijk. Het heeft mijn kennis verrijkt. Er zijn een in aantal dingen in het leven waarvan ik meen iets te weten en één van die dingen is karatedo. Leven zonder studie is niet mogelijk. Van iedereen is iets te leren. Vele sensei hebben mijn pad gekruist, en het was telkens een interessante ontmoeting.

Zij hebben mij vaak een spiegel voorgehouden. Soms zie je dingen die er niet zijn maar vaak genoeg ook de harde werkelijkheid. De geschiedenis van het Shotokan is zo'n spiegel. Karatedo is niet alleen fysieke- maar ook een mentale entiteit.

Ik ben een beoefenaar en aanhanger van het Shotokan en ik ben mij ervan bewust dat de geschiedenis van deze karate-onderwijsmethode niet altijd even briljant is geweest.

Deze scriptie heb ik geschreven in het kader van een opdracht voor de module budoleer van de opleiding leraar karate van de Karatedo Bond Nederland.

André Brockbernd
November 2002

Introductie

Shotokan Karatedo wordt door miljoenen mensen over de gehele wereld beoefend. Met uitzondering van Tae Kwon do, is het waarschijnlijk de populairste stijl van alle oosterse martiale kunsten. Gelukkig is er veel geschreven over het ontstaan van Shotokan. Dit hebben we niet alleen te danken aan Gichin zelf, maar ook aan zijn eerste opvolgers en latere onderzoekers. Ik zal trachten een helder beeld te geven over het ontstaan van Shotokan met daarbij als leidraad de verhalen die ik in de afgelopen 20 jaar heb gelezen en gehoord. Het is meer dan een geschiedenis en evolutie, het is een verhaal van personen die moeizaam gestreden hebben om het karatedo te verspreiden, het onder publieke openbaarheid te brengen en tot acceptatie van deze mooie kunst. Gichin Funakoshi en vele anderen karate meesters hebben hun hele leven hieraan gewijd.

Vele miljoenen mensen gaan regelmatig naar een speciaal gebouw, kleden zich in een wit katoenen kostuum, en stellen zich onder strikte lichamelijke en geestelijke discipline die buiten de gevangenis nergens plaatsvindt. Zij doen dit geheel vrijwillig, vrouwen en mannen, kinderen, oud en jong, blank en gekleurd. Zij zijn niet speciaal religieus of van een aparte cultuur, echter over één ding zijn ze het eens, "Karatedo is fijne manier van leven". Hun leraren blijven steeds benadrukken, laag staan, kimé en nog eens kimé, let op je ademhaling, hou vol, pas op je standen etc.....

Zij leren hen niet te springen, radslagen te maken, nee verre van dat. Zij moeten hun benen buigen, vast op de vloer staan en gebruik maken van hun Hara. Daarom, anders is de "iken hisatsu", (one killing blow) niet uit te voeren.

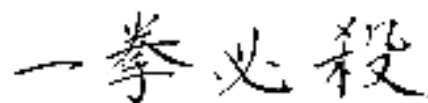
Wat bindt deze mensen? Het antwoord hierop is, dat zij weten van dat hun geleerd wordt een directe lijn heeft met de eerste meester van het Shotokan Karatedo die het geïntroduceerd heeft bij het Japanse volk. Zij allen zijn een deel van de stamboom van de traditie. Elke nieuwe karateka is een nieuwe tak, echter het duurt zo'n 40 a 50 jaar voordat zij zich een waardig gedeelte van de stam mogen noemen. Gichin laat niet alleen zijn stamboomtraditie na, maar de uitdaging om te groeien, uit te breiden, te vermenigvuldigen en sterker te worden. Dit wordt ook wel "Shu-ha-ri genoemd.

- * leer van de traditie,
- * breek met de band van de traditie,
- * verander de traditie,
- * zoek iets nieuws.

Teneinde te vinden waarmee je begonnen bent, traditie. Het is niet belangrijk hoe goed of uniek een stijl is. Het probleem oplossen, hoe maak ik een (nog) sterkere stoot of trap.

Uiteindelijk gaat het hierom:
Hoe word ik een beter persoon?

Dit is het grote raadsel wat de karateka zich af moet vragen, dat is Karatedo. Deze rijkdom straalt de traditie van het Shotokan uit.

iken isatsu

Karate, de hand van Gichin

Gichin Funakoshi, ook wel Tominakoshi genoemd, werd in 1868 te Shuri (Okinawa) geboren. Zijn vader Gisu, die in overheidsdienst werkte was een alcoholist en verdrong daarmee het complete familiekapitaal. Gichin was niet gezond en is uiteindelijk grootgebracht door zijn grootmoeder. In die tijd was het ook de gewoonte wanneer de oudste zoon ziek was, dat dan de grootouders de zorg van dat kind op zich namen. Door zijn zwakke gezondheid werd hem ook een kort leven voorspelt. Ongeacht deze slechte vooruitzichten schoolde zij hem zorgvuldig in de Chinese klassieken.

Op de basisschool raakte Gichin bevriend met een jongen die allerlei leuke trucks met zijn lichaam kon uithalen. Hij was de zoon van Anko Azato. Op 11 jarige leeftijd begonnen zij karate te spelen. Dit alles onder het waakzame oog van Anko Azato.

Een populaire mythe is dat Gichin Funakoshi's vader, de kleine Gichin meenam naar de grote Yasutsune Azato, en opdracht gaf om Gichin karate te leren zodat zijn gezondheid zou verbeteren. Het feit dat Gichin Funakoshi's vader een alcoholist was waardoor zoals hier eerder geschreven er geen geld was, niets heeft te maken met Gichin's introductie met karate.

Toen Gichin's gezondheid begon te verbeteren drong zijn dokter, Tokashiki, bij Gichin's grootvader erop aan om Azato te verzoeken hem te accepteren als leerling karate. Azato accepteerde Gichin en daarmee veranderde hij zonder zich daarvan bewust te zijn, zijn leven. Later heeft Gichin Funakoshi verklaard dat hij zijn gezondheid en lange leven dankte aan de zorgen van Tokashiki, en dat hij zijn mentale discipline ontving hij van Azato. Tijdens zijn groei naar volwassenheid groeide zijn interesse naar karate. Nacht

na nacht wandelde hij in het donker, soms met een gedimde olielamp, naar Azato's huis en legde letterlijk en figuurlijk zichzelf in de handen van zijn Sensei. De lichamelijke discipline was zwaar, daarnaast schoolde hij zich nog meer in de Chinese Klassieken en studeerde ook Confuciaanse dialecten. Azato was zelf ook geschoold in Confuciaanse dialecten, en hij geloofde dat mentale als fysieke aspecten van de mens niet gescheiden mochten zijn, daarom daagde hij zijn leerlingen uit zowel met fysieke als intellectuele opdrachten. Door Azato's discipline kon Gichin Funakoshi zijn examen halen en werd toen schoolonderwijzer in 1888.

Gichin Funakoshi (midden) op jonge leeftijd

Gichin's loopbaan als onderwijzer begon op een basis school, later was hij ook leraar aan hogere scholen. Dit was hij meer dan 30 jaar. Wegens zijn goede

Karate, de hand van Gichin

relatie met Azato trainde Gichin bij de beste karate meesters, waaronder Itosu, Kiyuna, Niigaki, Toono en de grote "Bushii Matsumura".

Een andere populaire mythe is dat Funakoshi armoede te danken was aan het teveel tijd besteden aan karate, waardoor hij niet genoeg tijd had om zijn brood te verdienen. Gichin Funakoshi was inderdaad niet rijk, maar dat lag meer aan de omstandigheden op Okinawa, daar het leven daar schraal was.

De grootvader van Gichin behoorde tot de lagere klasse, echter door zijn jarenlange diensten als pachter bij het huis van Teiramaichi, werd hij beloond met een grote som geld, welk later door Gichin vader aan de drank gependend werd. Gichin had een groot deel van zijn leven de zorg voor zijn vrouw, kinderen en twee grootouders op zich genomen. Naast zijn onderwijsschap werkte hij ook op het land om zijn familie te voeden. Ondanks dit bleef hij karate beoefenen omdat dit hem zijn gezondheid verbeterde en karate voor hem ook een roeping was geworden.

3. De eerste Karate demonstraties

Op 34 jarige leeftijd vond Gichin zichzelf pas goed genoeg om in het openbaar karate te beoefenen en te demonstreren. Zijn eerste formele demonstratie was in 1902 voor Shintaro Ozawa, inspecteur van onderwijs van de Kagoshima Prefectuur. In die tijd had Gichin Funakoshi leerlingen van de school waar hij onderwijzer was. Hij demonstreerde de waarde van karate voor fysieke en mentale gezondheid. Ozawa was onder de indruk van Funakoshi's leerlingen en stelde dat karate een onderdeel moest zijn van het onderwijs op de basisscholen. Hierdoor gingen ook andere karatemeesters die hun kunsten eerste strikt geheim hielden karateles geven.

Langzamerhand drong karate ook bij middelbare en hogere scholen door. In 1913 stelde Funakoshi een demonstratieteam samen uit de meest actieve karatemeesters. Deze groep bestond onder meer uit Gusuku, Mabuni, Motobu, Kyan Ogasuka, Ishikawa, Tokumura, Yahiku en uit 15 minder bekende karateka. Gedurende de periode van 1914 tot 1915 gaven zij aan duizenden mensen demonstraties. Funakoshi legde daarbij de nadruk op het opvoedende aspect van karate. Zelfdiscipline en controle stonden bij hem hoog in het vaandel.

Hij demonstreerde vaak het Kokuson (Kanku-dai, sho of Kushanku). Hij vertelde dat dit kata alle elementen van het karate in zich had. Japanners hadden weinig interesse in de inlandse kunsten van Okinawa, aangezien zij zeer chauvinistisch waren met betrekking over hun eigen kunsten. Echter de demonstraties van Gichin maakten naam en de enthousiaste verhalen bereikte ook het Japanse vasteland. Wilde verhalen deden de ronde, over het breken van stenen, trappen tegen plafonds, en dit alles onder leiding van een klein timide schoolmeestertje.

In 1917, reisde de arme schoolmeester naar Kyoto om voor de eerste keer in Japan in de Butoku-den karate te demonstreren. Dit deed hij in opdracht van het ministerie van Onderwijs van Japan. Echter de Japanners hadden iets tegen de kunsten van Okinawa en zagen karate meer als een straatshow uitgevoerd door tweederangs artiesten. Deze houding bleef tot 6 maart 1921. Op die datum bezocht Kroonprins Hirohito, de latere keizer van Japan, Okinawa op doorreis naar Europa. Hij was uiterst nieuwsgierig naar Funakoshi's kunsten en nodigde hem uit dit te demonstreren in de grote zaal van het Shuri kasteel. De kroonprins was diep onder de indruk van deze demonstratie. Hij heeft ook tijdens zijn hele reis over deze

Karate, de hand van Gichin

Kroonprins Hirohito (hier op zijn paard) de latere keizer onder wiens verantwoordelijkheid het karate in Japan werd geïntroduceerd maar ook dezelfde "goddelijke" verantwoordelijkheid droeg voor de gruwelijkheden tijdens de tweede Wereldoorlog die de Japanners in Azië pleegden.

demonstratie gesproken. De kroonprins wilde dit nogmaals in Japan zien. Dit gebeurde tijdens de eerste Nationale Atletische Tentoonstelling te Tokio. Sinds die tijd was Gichin Funakoshi de voorzitter van de Shobukai (de vereniging ter promotie van de Okinawaanse

vechtkunsten). Het was ook logisch dat hij daartoe werd uitgekozen, hij was zeer intellectueel, hij kon schrijven en lezen, hij was bekend met de Japanse gewoontes en manieren, en hij sprak vloeiend Japans. In die tijd waren er zeer zeker ook andere karatemeesters, echter zij hadden niet de

HOOFDSTUK 2

Karate, de hand van Gichin

andere kwaliteiten die Gichin Funakoshi had. Daarbij openlijk toegewijd aan de promotie van het karate als een educatiemiddel om gezondheid, (zelf)discipline en een goed karakter op te bouwen.

Met zijn karakteristieke devotie en energie, schreef Funakoshi een prachtige kalligrafie. Hij beschreef op drie grote rollen de geschiedenis en basistechnieken van karate, en versierde deze rollen met illustraties van karate technieken. Tijdens zijn reis naar Japan beseftte hij misschien voor de eerste maal het belang van deze reis en zette zijn gedachten op papier;

Op een eiland in de zee ergens in het
Zuiden,
Daar is voortgebracht een verfijnde kunst,
Karate genoemd,
Tot mijn grote spijt,
De kunst is in verval
En de voortgang is twijfelachtig,
Wie neemt de taak op zich,
Van restauratie en wederopleving ?
Deze taak moet ik op mij nemen,
Waarom zou ik het niet doen ?
Ik keek naar de blauwe lucht."
Kainan Mo / Shingi / Kore / Kuken
Uramu / Beshi / Suibi / Shite
Seiden / O / Tatsu
Dareka / Nasan / Chuko / Taisei /
No / Gyo
Kono / Kokoro / Fumpatsu / Shite

Het karate onder invloed van Japan

In 1936 verordende de Japanse regering dat iedere scholier mee moest doen aan een militaire educatie

Vaak hoor je negatieve reacties, en gelukkig soms in de schertsende sfeer, van mensen als die ontdekken of als je ze vertelt dat je karatedo beoefend. "Sla je planken door, moet ik bang van je zijn?" en nog meer van dit soort reacties zijn vaak gebruikelijke reacties. Meestal weet je met een grapje of een serieus gesprek antwoord hierop te geven. Zodra mensen hierover doordenken of doorvragen ontkomt er toch niet aan dat mensen vragen gaan stellen over "Hoe zit dat met Japan in de oorlog

met dat karate (?)", of andere vragen die in die richting gaan. Als je de geschiedenis van karate niet goed kent en de samenhang van het budo hiermee, weet je daar vaak geen antwoord op te geven. Nu is het verleden van Japan in de periode van 1920 tot na de tweede wereld oorlog niet florissant te noemen.

De realiteit van karatedo is nog altijd het ontwikkelen van een betere persoon. De technieken zijn eigenlijk niet belangrijk. Het idee, daar gaat het om. De geschiedenis van de marathon was eigenlijk ook ontstaan in een oorlogssituatie, terwijl

Het karate onder invloed van Japan

niemand daarover vervelend doet. Karate heeft een achtergrond van vechten, is daardoor spectaculair en wordt vaak door de niet-kenners en septische mensen als negatief be(ver)oordeeld.

De Tokio Nichinichi, het eerste krantartikel over het karate. (1922)

De eerste nationale Atletische tentoonstelling was voor Japan en grote gebeurtenis. In die tijd was er een groeiende trots voor alle sporters in die tijd. Vooral in de hogere klasse van het volk. Voor het karatedo is dit toch een meewerkende factor geweest. De demonstraties van Gichin Funakoshi en zijn metgezellen maakte grote indruk bij deze klasse. Op hun verzoek bleef Gichin nog enkele weken in Japan. Zijn grote kracht was zijn bescheidenheid en intelligentie.

Het groeiende nationalisme en militarisme was de reden voor vele gebeurtenissen rondom sport en met name de vechtsporten. Het volk had een grote trots voor sport en discipline. Men zegt dat dit op Gichin een grote indruk heeft gemaakt. Echter verre van dat, Gichin had grote argwaan ten opzicht van deze ontwikkelingen. In juni 1922 publiceerde de Tokio Nichinichi een krantartikel over het karate. De krantkop luidde: "Karate - de mysterieuze krijgskunst vanuit een toorn geboren. Na verluide is dit het allereerste artikel dat ooit over karate werd gepubliceerd in Japan. Het benadrukte de sensationele en afschrikwekkende kanten van karate. Het karate van Funakoshi, zo schreef de journalist, was een verraderlijke kunst waarmee een mens gedood kon worden, door zijn inwendige organen te verpletteren zonder dat de huid en spieren beschadigd werden.

Na deze demonstratie vroeg Jigoro Kano, de beroemde ontwikkelaar en grondlegger van het judo, om in de Kodokan, het judo hoofdkwartier, ook een demonstratie te geven. Funakoshi gaf deze demonstratie voor een select gezelschap, dat bestond uit de beste leerlingen van Jigoro. Gichin werd geassisteerd door Shinkin Gima, een student van de Tokio Shoka Daigaku (grote school, universiteit). Hij was een hoog gegradueerde karateka uit Okinawa die in Tokio een studie volgde.

Het karate onder invloed van Japan

Funakoshi demonstreerde het Kanku Dai, en Gima liep het kata Naihanchi welk nu in het Shotokan bekend is als het Tekki Shodan. Kano was erg onder de indruk van Funakoshi. Hij nodigde hem dan ook uit en aantal weken meer in Japan te blijven, en bood hem zijn huis als verblijf aan.

Kano leerde van hem een aantal basis bewegingen uit het karate, zoals stoten, trappen en weringen. Later bleek dat Jigoro Kano een aantal van deze technieken heeft verwerkt in een hoger Judo-kata. Funakoshi werd door Jigoro bij invloedrijke mensen geïntroduceerd. Funakoshi begon heimwee te krijgen, toch hij bleef zijn doel nastreven om het karate in de wereld bekend te maken. Nadat Kano was overleden herdacht Funakoshi, (als hij weer eens in de Kodokan was) Jigoro door een gebed aan hem te wijden. Masatomo Takagi, die later technisch directeur werd van de Japanse Karate Kyokai (associatie), verweet hem dat hij voor het Judo bad. Funakoshi antwoordde hierop dat hij bad voor de geest van Jigoro, zonder hem was het karate nooit zo bekend geworden in Japan als het nu was.

Hoan Kosugi, de beroemde schilder, en voorzitter van de Tabata Polar Club, een kunst society, vroeg Funakoshi zijn clubleden het karate aan te leren. Dit was voor het eerst dat karate in Japan aan een lagere klasse werd onderwezen. Op verzoek van Hoan Kosugi bleef Funakoshi wederom langer in Japan. De vrouw van Funakoshi heeft hem daarin gesteund. Ondanks dat Japanners alles verafschuwden wat met Okinawa te maken had, kregen zij steeds meer waardering van het karate. Natuurlijk was de invloed van de hogere klasse hiertoe nodig. In minder dan negen maanden werd karate de populaire kunst onder de zogenaamde intelligentsia.

In 1922 richtte Gichin Funakoshi de eerste karateclub op. Deze club werd gevestigd in Meisei Juku, een school voor studenten uit Okinawa. De school was gelegen in het Suidobata district van Tokio. Om de kost te verdienen maakte Funakoshi overdag de school schoon en hij verzorgde de schooltuin. Om zijn missie compleet te maken schreef hij zijn eerste karateboek, getiteld Ryukyu Kempo Karate. Dit boek werd uitgegeven door Bukyo-sha in 1922. Het boek bevatte ondermeer voorwoorden van Prins Hisamasa, de gouverneur van Okinawa, Admiraal Rokuro Yashiro, vice-admiraal Chosei Ogasawara en de journalist Bakumonto Sueyoshi van de Okinawan Times. Hoan Kosugi illustreerde de technieken met tekeningen. Het boek bestond uit een aantal hoofdstukken.

Deze waren getiteld:

- * Wat is Karate,
- * De waarde van Karate,
- * Karatetraining
- * Kartelen,
- * De organisatie van Karate,
- * De grondbeginselen van het Karate.

Er werd een appendix gewijd aan voorzorgsmaatregelen en het oefenen van Karate. In de introductie schreef Funakoshi het volgende.

Diep in de schaduw van het menselijk bestaan ligt de vernietiging op de loer, zoals bliksem en donder bij helder hemel zich ineens voordoet. Geschiedenis is het verhaal van het ontstaan en vallen van naties. Verandering is de wet van hemel en aarde, pen en zwaard zijn onafscheidelijk zoals twee wielen aan een as. De mens moet zich bewust zijn van deze twee krachten. Indien men de negatieve kracht niet kent weet men de positieve kracht niet te waarderen. Zo is het essentieel zich voor te bereiden op onverwachte nood. Men moet altijd de

Het karate onder invloed van Japan

moeilijke dagen blijven herinneren in de tijd van vrede. Dat moet de leidraad zijn van het denken van het Japanse volk. Nu genieten we nog van de vrede, en ons land maakt op elke gebied grote ontwikkelingen door. Zwaarden en lansen, zijn nu zichtbaar onbruikbaar en zijn veilig op geborgen. Nu wordt de subtiele kunst van zelfverdediging, karate, zeer populair. Mensen hebben mij gevraagd een boek hierover te schrijven. Echter probeer de kunst te houden als een kunst. Moge het karate zich als een mooie sport verspreiden over het land. Het trainen van geest en lichaam is een goede zaak.

Het boek was een groot succes. Dit duurde echter niet lang. Kort voordat de tweede druk zou worden gemaakt, werden door een aardbeving (Dai Kanto) op 1 september 1923, alle drukplaten vernietigd. Funakoshi verloor ook vele jonge leerlingen als gevolg van die aardbeving. Noodgedwongen moest hij een baan aannemen bij de Daiichi Sogo Bank. Hij moest daar stencils maken. Omdat de afstand tussen zijn werk en de Meisi te groot was, werd Funakoshi uitgenodigd zijn dojo te verhuizen naar de dojo van Hiromichi Nakayama, een in die tijd beroemde kendo leraar. Hiromichi was een traditioneel leraar, in zijn dojo mocht alleen de "weg" (do) beoefend worden. Voor Funakoshi was dit een grote eer, omdat zijn kunst in die tijd nog geen geaccepteerde "do" vorm was. Echter Hironichi geloofde in de zuiverheid van het karate en stond dus toe dat in zijn dojo deze kunst werd beoefend.

Op de leeftijd van 56 (1924) jaar wanneer men reeds gaat denken aan pensioen ontving hij in Tokio een prijs naar aanleiding van een karate demonstratie in de Jichi Hal. Met alle publiciteit hierbij werd karate nog meer bekend onder het japanse volk. Vanaf 1922 tot begin dertiger jaren bleef Funakoshi lesgeven in de dojo

van Hiromichi Nakayama. Op 20 maart 1928 gaf Funakoshi een demonstratie voor de keizerlijke familie in het keizerlijk paleis. Voor Japan was dit zeer bijzonder, omdat een vreemdeling (Ganjin) door de keizer persoonlijk werd uitgenodigd om het karate te demonstreren. Samen met 15 leerlingen liet Funakoshi de waarde zien van het kata en het ippon kumite. Tussen 1922 en 1928 groeide de belangstelling voor karate voornamelijk binnen scholen en universiteiten.

Professor Shinyo Kasuya nodigde Funakoshi uit om aan studenten van het Duits taleninstituut les te geven. De tweede officiële karateclub (Keio-club) werd toen opgericht. Deze club bestaat nog steeds. In 1930 werd de Takushoku Daigaku Karateclub opgericht. Tegenwoordig heet deze universiteit Hitotsubashi. Sedert die tijd tot aan nu zijn er in Japan meer dan 200 universiteiten waar karate wordt gegeven. Deze verspreiding via de universiteiten is zeer belangrijk geweest, vooral in de jaren zestig.

De andere karateleraren uit Okinawa zagen door het werk van Funakoshi ook hun kans om hun karate-ryu (stijl of school) te verspreiden. Dit gebeurde in de dertiger jaren. Chojun Miagi en Kenwa Mabuni beiden, respectievelijk Goju-ryu- en Shito-ryu stilisten introduceerden hun karate. In 1935 brak een van de meest briljante leerlingen Hironishi Ohtsuka met Funakoshi en formeerde een eigen stijl karate, nu bekend onder de naam Wado-ryu. Vele anderen eisen op dat hun stijl origineel is echter het Shotokan, Goju-ryu en de Shito-ryu zijn originele stijlen. De meeste andere stijlen zoals het Wado en Kyokushinkai zijn afgeleide systemen. Tot op heden bestaat er een kleine disharmonie tussen de leiders van de stijlen. Echter hun doel is meestal hetzelfde, het perfectioneren van het menselijk karakter door karatedo.

Het karate onder invloed van Japan

De shotokan-dojo in 1939, Gichin Funakoshi in het midden met Yoshitaka aan zijn rechter zijde

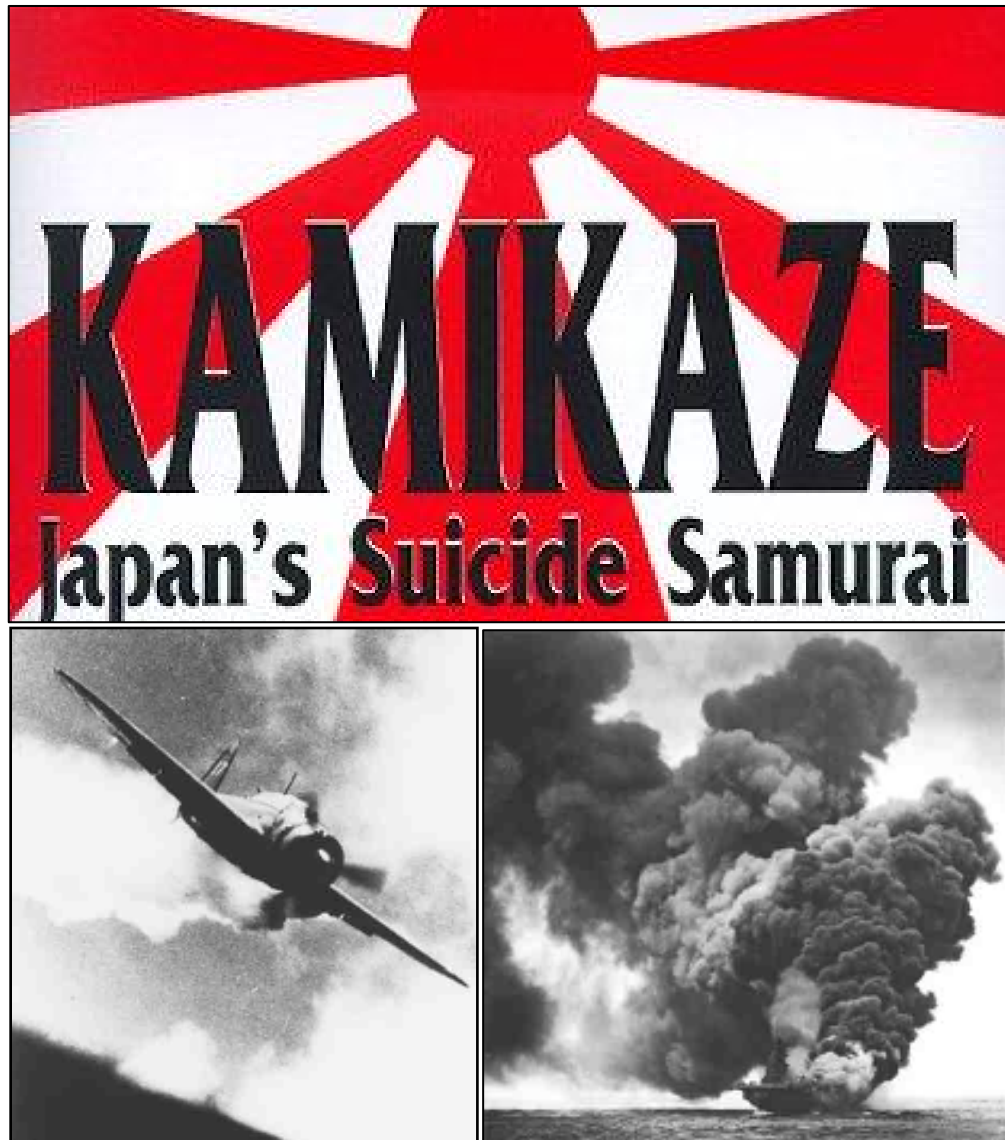
Het karate onder invloed van Japan

In 1925 hebben verschillende karateka uit Japan mee betaald aan de bouw van een grote dojo voor Funakoshi als dank voor zijn grote werk. Een comité van invloedrijke karateka vormde een fonds om deze dojo te bouwen. Deze dojo werd 'swerelds eerste onafhankelijke karate-dojo'. Voorheen werd karate altijd beoefend bij andere instanties, zoals universiteiten of dojo's van andere disciplines. De bouw begon midden 1925 in Zoshigaya, Toshima District. In de lente van 1936 was de bouw voltooid. Ter ere van Funakoshi werd er een steen onthuld met de karakters "SHOTO-KAN", dit betekent "de hal van Shoto". Zijn studenten gebruikten hiervoor de auteurs naam van Funakoshi. Gichin schreef onder de naam Shoto vele gedichten. Zo is onze stijl karatedo aan de naam Shotokan gekomen.

In 1935 en 1936 werd Funakoshi gezien als de leider van de hele karatebeweging. In die jaren schreef hij ook artikelen in de krant, welke later werden samengebonden tot het boek, Karate-Do Kyohan. (Is nu nog steeds te koop !!!) Hij pleitte er voor dat karate een pure Japanse krijgskunst is en dat deze kunst met net zoveel respect behandeld moest worden als Kendo (zwaardvechten), Iaido (kunst van het zwaard trekken), Judo. Het bijzondere

hieraan is dat het woord "kara-te" chinese-hand betekende. Dit wekte veel weerstand op bij de jappers. Alles wat chinees was werd gezien als vijandig. Funakoshi ontdekte dat er ook een homoniem (woord met zelfde klank en verschillende betekenissen) was, en veranderde het karakter "kara" (chinees) in "kara" (leeg). Door de karakters te veranderen kreeg het karate een ander betekenis, namelijk "lege-hand". Het vechten zonder wapens, maar nog meer het "leeg" zijn in filosofische zin. Omdat vele technieken door Chinese zee- en handelslieden in Okinawa werden geïntroduceerd noemde men het de kunst van de chinese hand. Kara betekend letterlijk Tang, gebruikt in de chinese term die men gebruikte voor de Tang-dynastie. De verandering van het kaligrafisch karakter "kara" in het Zen-boedisme hetzelfde als "ku". Letterlijk betekent het zich zelf leeg maken. De Keio universiteit noemde later deze kunst officieel "Dai Nippon Kempo Karate-do". Vertaald is dit, Groot Japanse Vuist methode van de lege handen. Hierna brak er onenigheid uit tussen de karate-leraren uit Okinawa. Sommigen voelden zich verraadden door Funakoshi omdat in 1936 met de tweede druk van de Karate-do Kyohan, "de meesters handleiding" de karakters waren veranderd.

Budo een dodelijk excuus

Kamikaze, de schrik voor de Amerikanen, de uitverkoren strijders van Japan.

Budo een dodelijk excuus

In 1937 brak de oorlog uit. Japan vocht op verschillende fronten. Funakoshi's dojo en de universiteits-dojo's waren gevuld met fanatieke jonge mannen. In 1941 na de aanval op Pearl Harbour was de dojo overvol, zodat Funakoshi regelmatig studenten traiden op de straat en aangrenzende pleinen. Ondertussen ontwikkelde Japan zich als een grote roofstaat. De gruwelen die de Japanners bedreven tijdens de tweede wereldoorlog mogen bekend worden veronderstelt. Het uitproberen van karate-technieken op chinese krijgsgevangenen was hiervan een onderdeel.

In deze oorlog gedroegen de Japanners zich niet als budoka of samoerai, al pretendeerde zij dat zij dat wel waren. In 1937 verklaarde Japan China de oorlog. In 1937 werd de Chinese stad Nanking door de Japanners ingenomen en naar schatting werden 42.000 inwoners en krijgsgevangenen doodgeschoten, verbrand, levend begraven, onthoofd, in de rivier verdrinken of voor bajonetoefeningen gebruikt. De vrouwelijke inwoners kregen bovendien nog te maken met de terreur van verkrachting, terwijl in de omgeving van Nanking nog eens 80.000 Chinezen op eenzelfde beestachtige wijze werden omgebracht. De Japanse samenleving was verworden tot een tirannieke, waarin het militarisme tot norm was verheven en waarin weinig meer was overgebleven van het aloude samoerai-ridderideaal. Ook daaruit moet de populariteit van het karate in Japan worden verklaard. Het was niet alleen een kunst die aansloot bij de oude tradities, maar ook één die de nieuwe realiteit goed te pas kwam: bij verlies van geweer of bajonet was nog niet alles verloren; ook handen en voeten kunnen gebruikt worden als wapens.

In zijn geschriften laat Gichin Funakoshi zich niet uit over deze ontwikkelingen.

Politieke beschouwingen zullen we tevergeefs bij hem zoeken. In zijn boek *Karatedo, My way of life*, lijken zijn woorden een immens verdriet uit te spreken:

"Sensei, hoorde ik vaak een jonge man zeggen als hij voor mij knielde, 'ik ben opgeroepen en ik moet vertrekken om mijn land en mijn keizer te dienen.' Dagelijks zou ik dit meerdere malen van mijn leerlingen te horen krijgen. Dag in, dag uit hadden zij op inspannende wijze getraind in afwachting van een ongewapend gevecht met een denkbeeldige vijand en zij waren ervan overtuigd, dat zij daar klaar voor waren. Inderdaad werd mij verteld, dat sommige officieren hun rekruten vertelden, dat als zij niet meer instaat waren een geweer of zwaard te gebruiken, zij hun vijand met hun blote handen moesten aanvallen. Dat werd een 'karateaanval' genoemd. Natuurlijk vielen vele van mijn leerlingen in die strijd, zoveel dat ik ze niet meer kon tellen. Ik voelde mijn hart breken als ik bericht na bericht ontving over de dood van al die veelbelovende jongens. In zo'n situatie stond ik eenzaam in de stille dojo en droeg een gebed op aan de ziel van de gestorven, waarbij ik me de dagen herinnerde waarin hij zo ijverig karate beoefende."

Van de periode van de Tweede Wereldoorlog is eigenlijk weinig bekend van de ontwikkeling van karate. In de periode van 1920 tot aan 1957 zijn er geen wedstrijden geweest. Sommige leerlingen in die tijd wilden wel eens testen hoe ver ze waren. Funakoshi zei dan, "wedstrijden zijn eigenlijk niet mogelijk, omdat in karate de aanval niet bestaat". Op het graf van Funakoshi staat ook de volgende zin:

Karate ni sen-ti-nase
(Karate valt nooit als eerste aan)

Budo een dodelijk excuus

Het graf van Meester Funakoshi is gelegen bij de Enkakuji tempel in Kamakura. De karakters links zijn gemaakt door Asahina Sogen, hoofdpriester van deze tempel.

Er hangt een zekere romantiek rondom Yoshitaka (of Giko) Funakoshi, de derde zoon van Meester Funakoshi. De verhalen over zijn trainingen, zijn voortijdige dood, en zijn uitmuntende techniek waarvan vele oude foto's het bewijs zijn, zorgen voor een blijvende fascinatie. Hij is een favoriet onderwerp van mij, maar het is een frustrerend werk om veel van hem te weten te komen.

Yoshitaka, foto uit 1^e druk van boek Karatedo Nuomon

Om verschillende historische redenen is hij een onbekend figuur gebleven. Volgens de verhalen is hij als kind met karate begonnen. Hij moet vast les hebben gehad van zijn vader, maar op een of andere manier heeft hij instinctief een eigen manier van uitvoering van de technieken ontwikkeld; de eerste omschrijving waar je aan denkt is "dynamisch".

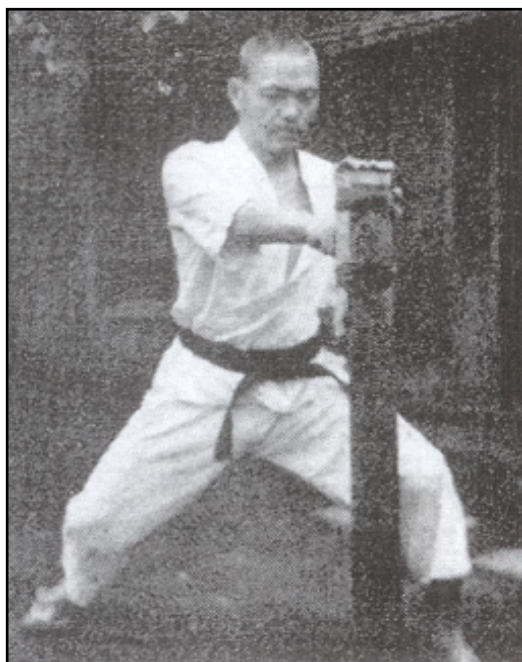
De foto's van de oude meesters zien er altijd wat ouderwets uit, maar de bewegingen van Yoshitaka zien er altijd verbazingwekkend modern uit. En de

ontwikkeling van zijn karate moet nog eens een extra impuls hebben gehad toen zijn vader in de dertiger jaren het grootste gedeelte van de verantwoordelijkheden voor de karatelessen aan hem overdroeg. Tijdens de tweede wereldoorlog zijn de grondbeginselen van Sensei Yoshitaka Funakoshi overgebracht aan Sensei Taiji Kase. Helaas is er over het leven van Yoshitaka Funakoshi weinig bekend. Op zich is dat begrijpelijk omdat hij in feite in de schaduw van zijn vader, Gichin, het karate heeft onderwezen. Yoshitaka heeft niet lang geleefd. In de wetenschap dat hij snel zou sterven, ten gevolge van leukemie, (wat in de meeste karateboeken is geschreven) wijdde hij zich letterlijk en figuurlijk maximaal aan het Shotokan karatedo. Toch zijn er ook verhalen (die onder meer ook door Sensei Kase Taiji worden bevestigd) dat Yoshitaka Funakoshi door de Amerikaanse strijdkrachten is geëxecuteerd. Yoshitaka werkte in opdracht van de Ketampai (de Japanse geheime dienst tijdens de tweede wereldoorlog). Hij had de opdracht om karate te leren aan marinesoldaten. De karate technieken in die tijd waren hard en werden toegepast om te doden. Sensei Kase Taiji is een van de drie levende karateka die les heeft gehad van Yoshitaka Funakoshi. De andere twee zijn Sensei Harada van de Shotokai en Sensei Okujuma, waarvan volgens zeggen van Sensei Kase Taiji hij zich heeft teruggetrokken in de bergen om daar alleen te trainen. De andere leeftijdgenoten van Yoshitaka, deden mee aan de gevechten in de oorlog, of zij waren krijgsgevangen genomen door de geallieerden. Sensei Kase Taiji was daarbij ook te jong om als militair te functioneren. (geboren 1929). Kase en Harada zijn dus nog de enige bronnen waaruit wij kunnen putten. Sensei Taiji Kase heeft wel een opleiding gevolgd voor kamikazestrijder. Zijn opleiding bestond uit het besturen van een torpedo. Zijn opdracht was om op een

Budo een dodelijk excuus

torpedo plaats te nemen en deze naar een vijandige oorlogsbodem te sturen. de selectie van deze jonge mannen was zeer hard. Zij moesten naakt van een varend schip in volle zee springen en om het schip heen zwemmen en weer op dat schip klimmen. Diegenen die dit overleefden werden uitverkoren op zo'n torpedokamikaze te worden. Zoals Sensei Kase Taiji plastisch uitdrukte; "Ik ben nooit opgeroepen om dat de atoombom eerder was."

Er is wel geschreven dat Yoshitaka degene was die het moderne Shotokan heeft ontwikkeld, maar ik denk dat niet helemaal correct was.

Genshin Hinorishi in de fudo dachi

Natuurlijk waren bijvoorbeeld zijn standen veel dieper dan die van zijn vader, maar als je naar oude foto's kijkt, moet er al voor Yoshitaka een ontwikkeling naar diepere standen zijn geweest. Er is een oude foto met Genshin Hinorishi waarin hij in en

diepe fudo dachi staat. Daarnaast verklaart de theorie dat Yoshitaka de echte grondlegger van het moderne Shotokan karate zou zijn, niet de wijze waarop de stijl zich na de oorlog heeft ontwikkeld door mensen als Masatoshi Nakayama, Isao Obata en Hideka Nishiyama, die nooit met hem hebben getraind. Desalniettemin was hij in elk geval vóór de oorlog de belangrijkste persoon voor de ontwikkeling van de stijl. Het begon allemaal bij Gichin Funakoshi maar het karakter van Shotokan moest uitgedragen en versterkt worden.

Als we de technieken van Yoshitaka en Gichin vergelijken, vallen meteen een paar dingen op. De standen van Yoshitaka zijn dieper en steviger, en zijn hele lichaam straalt een veel meer defensieve houding uit dan een aanvallende. Zijn trappen zijn zien er veel energiever uit en zijn aanvallen veel sterker.

Al deze aspecten maken deel uit van het hedendaagse Shotokan, maar er zijn ook zaken die niet meer geoefend worden. Zijn favoriete stand bijvoorbeeld, de fudo dachi en zijn Ten-no-kata worden tegenwoordig nog maar zelden gezien. Ten-no-kata, jin-no-kata en jin-no-kata die respectievelijk voorstellen de hemel, aarde en de mens. Yoshitaka Funakoshi ontwikkelde het ten-no-kata. Dit is dus niet een kata uit de oudheid. Dit kata is zeer geschikt voor beginners en uiterst moeilijk voor de gevorderden. Tijdens de tweede wereldoorlog werd dit kata gebruikt door marinepersoneel om in kleine kamertjes te kunnen oefenen, zoals kajuiten op de oorlogsbodems van de Japanse marine tijdens de tweede wereldoorlog. Dit kata (letterlijke betekenis "hogere vorm" ook wel "hemels kata" genoemd) bestaat uit een tiental technieken die zowel rechts en links uitgevoerd moeten worden. Het kan overal worden gedaan, in de kamer, in de gang, op de veranda, het balkon, als gymnastiekoefening of als voorbereiding op een zware les etc.

HOOFDSTUK 4

Budo een dodelijk excuus

Sensei Taiji Kase, een volgeling van Yoshitaka Funakoshi, in fudo dachi.

Budo een dodelijk excuus

Dit bijzondere kata benaderd heel goed de realiteit. Het kan uitstekend met iemand anders samen worden uitgevoerd. Het kata bestaat uit twee delen, omote en ura. Het omote deel is eigenlijk het kihon van het kata en het ura gedeelte zijn de oefeningen met een partner. Het ji-no-kata (kata van de aarde) en het Jin-no-kata (kata van de mens) waren door Yoshitaka nog in ontwikkeling, de kennis van deze beide kata's zijn met hem in zijn graf verdwenen. Een feit was dat Yoshitaka sterk was. Hij had een perfecte controle over zijn lichaam en kon iedere willekeurige spier controleren.

Kase vertelde tijdens één van zijn vele stages dat Yoshitaka een grote zak met rijst (25 kilo) met één hand vasthield. Door zijn explosieve kracht vloog deze zak 2 meter omhoog.

Shigeru Egami schijnt Mitsusuke Harada wel eens verteld te hebben dat Yoshitaka ook nog een "Shoto kata" heeft ontwikkeld. Helaas heeft Egami dit kata nooit volledig geleerd zodat het nu als verloren beschouwd moet worden.

Overigens valt daar bij op te merken dat Kase 14 jaar was toen hij voor het eerst in contact kwam met Yoshitaka. Yoshitaka gaf toentertijd karate-les. Kase zijn herinneringen zijn alleen indrukken. Hironishi heeft in feite Kase de allereerste basisprincipes van karate bijgebracht.

Sensei Harada heeft in een interview (Shotokan International) een verhaal van zijn meesters verteld. Yoshitaka heeft wel eens ruzie gehad met een paar judoka die een borrel op hadden. Ze hadden het op hem voorzien, maar terwijl ze naar zijn kraag grepen om een werptechniek in te zetten, gaven ze zich mooi open voor Yoshitaka's trappen en stoten. Het duurde maar kort voordat Yoshitaka ze verslagen

had. Dat gaf hem een groot vertrouwen in zijn technieken.

Yoshitaka gaf les in de Shotokan dojo tot 1944 of 1945. In 1945 werd hij erg ziek en Genshin Hironishi nam toen zijn lessen over. In zijn laatste jaren, wanneer hij zich beter voelde, pakte hij nog wel eens een trainingssessie mee. Tijdens de les was hij aanwezig en gaf hij instructies, maar deed zelf niet veel mee. Maar soms nam hij aan het einde van de les een sempai apart om mee te sparren. Wanneer de sempai aanviel, weerde hij deze met open hand technieken om zijn aanvaller van zich af te slaan of weg te duwen. Hij kreeg daardoor het idee dat hij met zijn tegenstander probeerde te "spelen". Hoe dan ook, sommige van deze weringen kwamen hard aan en Shigeru Egami beklagde zijn beurse plekken na deze sessies. Moderne meesters zoals Mitsusuke Harada en Taji Kase kennen Yoshitaka als een groot karate expert. Maar ondanks dat zijn technieken in het hele Shotokan verweven zijn, lijkt hij maar een paar studenten gehad te hebben.

Volgens Kase en Harada waren alleen Egami, Okuyuma en wellicht Hironishi tijdens de oorlog, Yoshitaka's enige leerlingen. Dat is in ieder geval één reden waarom Yoshitaka zo weinig in de geschiedenis van het Shotokan wordt genoemd. Hoe goed was hij eigenlijk? Deze vraag kunnen we niet beantwoorden, en dat geldt overigens niet alleen voor Yoshitaka maar voor alle andere oude karatemeesters.

Karate is geen competitieve sport zoals boxen, waarvan volledige records worden bijgehouden, en vaker wel dan niet, films worden gemaakt over hun beste prestaties. Er zijn geen films van de oude karate experts, maar heel weinig foto's, en het geschreven materiaal is of heel vaag of verdraaid. Voor wat betreft Yoshitaka zijn er een paar verklaringen van zijn

Budo een dodelijk excuus

volgelingen (meestal ook uit tweede hand) en , dat is zeer interessant om bijvoorbeeld van Mitsusuke Harada te horen, dat in het kumite "niemand Yoshitaka's stoot kon blokken". En de foto's: die zien er altijd uitstekend uit; zijn vormen zien er erg attractief uit en zijn standen zo stevig als een rots.

Maar er zijn ook verhalen die anders moeten laten geloven, zoals in de zeventiger jaren een artikel over Gichin Funakoshi van de Amerikaan Andy Adams. Adams had een aantal tijdgenoten en studenten van Funakoshi gesproken, zo ook Mas Oyama (de wereldleider en grondlegger van het Kyokushin karate) die in de late dertiger jaren in de Shotokan dojo trainde. Tijdens een algemeen kritisch verhaal over het karate van Funakoshi vertelde Oyama:

"... Yoshitaka nam de 10 beste kumite mannen mee naar Osaka en vocht daar met mannen van de Goju. Allen verloren. Zelfs Funakoshi's zoon werd verslagen in een wedstrijd met Chil Soo. Iedereen zag de grote mannen van Funakoshi verliezen... Daarna werd Funakoshi's zoon pas echt een karate vechter. Erg sterk.

" Een aantal schrijvers hebben deze paar zinnen opgepakt en stellen dat deze gebeurtenis het begin was van de ontwikkeling van Yoshitaka's "nieuwe karate". Zekerheid daarover is er niet, want een aantal data lijken hierbij ook niet te kloppen. Volgens Oyama zelf begon hij rond 1938 in de Shotokan dojo te trainen. Echter de foto's uit 1936 en 1937 laten ons zien dat Yoshitaka's techniek toen al volledig was ontwikkeld. Het verhaal suggereert ook dat de Goju karateka veel verder waren in jiyu kumite.

Sensei Kase Taiji, die ongeveer in het laatste jaar van de oorlog in de Shotokan dojo trainde, kon zich herinneren dat de nadruk voornamelijk op een sterke basis werd gelegd en een intensieve training op

het kumite (met name het jiyu-ippon) waarbij je elkaar stevig kon raken. Kase, die toch al niet bekend staat om iets te overdrijven, noemde het zelfs "erg hard". Tatsuo Suzuki vertelde me dat de goed afgeronde vooroorlogse training toegang gaf tot de training op het "gevecht", en hij benadrukte daarbij het gevecht en niet het sparren (jiyu-kumite). Kase vertelde in een interview aan Graham Noble het volgende:

Het instituut waar de geheime trainingen werden gehouden was de Nakano school, een trainingsinstituut voor militaire spionage, analoog aan een instantie als MI5. De trainees werden daar een jaar lang getraind op het werken undercover, guerrilla oorlogen etc. Het ongewapende gevecht hoorde daar ook bij en in het begin gaf Morihei Uyeshiba (Aikido) daar les. Uyeshiba zelf was heel erg goed, maar zijn studenten waren niet in staat om de technieken in de praktijk echt te laten werken. Daarvoor vereiste Aikido teveel techniek om dat binnen een jaar te leren. De militaire leiders besloten toen om naar een alternatief als karate te kijken, en ze onderzochten de verschillende stijlen zoals Goju, Wado en Shotokan.

Goju-ryu met zijn nadruk op sanchin training leek niet de praktische toepassing te hebben, tenminste niet in de beginstadia, en Wado leek voor wat de technieken betreft "te licht". Maar de Shotokan stijl, tenminste zoals Yoshitaka dat liet zien, maakte indruk en Yoshitaka werd gevraagd om les te geven op de Nakano school. Helaas was hij te ziek en Egami was degene die uiteindelijk de lessen heeft gegeven. Egami concentreerde zich op twee technieken: choku-tsuki (rechte stoot) en mae-geri (voorwaartse trap). En wanneer hij een klas les begon te geven vroeg hij altijd aan de deelnemers om hem zo hard als mogelijk aan te vallen. Op deze manier kon hij ook de waarde van zijn technieken testen.

Budo een dodelijk excuus

Blessures kwamen veel voor. Er werd vaak op de schenen getrapt met laarzen aan. Na de oorlog heeft meester Harada iemand ontmoet die in een van die klassen door Egami getraind was. Hij kon zich herinneren dat hij een week lang bijna niet heeft kunnen lopen door die trappen op de schenen. Maar blessures waren geen excuses om een training te missen. Als iemand bandages droeg moesten die verwijderd worden. En als er zich een ernstige blessure voordeed dan kon er gedurende de training geen dokter gehaald worden. Een harde regel, maar er waren aan het front per slot van rekening ook geen dokters aanwezig. Al met al was deze "Nakanyo-ryu" toch erg succesvol. Het leger was erg tevreden over de resultaten en Yoshitaka en Egami hebben daar goede naam mee gemaakt.

In een boek genaamd "Histoire de Karate-do" van Kenji Tokitsu wordt de kritiek van Egami op een aantal basistechnieken van karate beschreven.

Over zijn stoot zegt hij: "Al heel lang deed ik mijn best om te onderzoeken of de karate tsuki nu werkelijk effectief was, en daar voelde ik me erg door gekweld. Ik kon van allerlei materialen breken: planken, tegels, bakstenen. En ondanks het feit dat ik bakstenen kon breken, was ik nog steeds niet zeker of mijn stoot ook zo effectief zou zijn op een menselijk lichaam. Naar mijn beleving kan het lichaam veel meer weerstand bieden dan je zou denken, en daarnaast geeft de menselijke geest het een totaal ander consistentie, niet vergelijkbaar met tegels of stenen. Ik werd geteisterd door twijfels over de effectiviteit van mijn tsuki, dus was mijn conclusie: "mijn tsuki kan nooit effectief zijn". Ik werd gekweld door twijfel. Ik vroeg het aan verschillende mensen en karateka, en de een zei dat het natuurlijk wel effectief zou zijn en anderen waren weer niet zeker. In ieder geval zei niemand dat de stoot 100% effectief was. De meeste

mensen zeiden echter dat er zoiets bestond als de stoot die in een keer dodelijk is, maar dat is gewoon een cliché in het traditionele karate. Dat zeggen ze waarschijnlijk omdat dat ze dat ooit iemand hebben horen zeggen of omdat ze een heilig geloof hebben in de doeltreffendheid van het karate, of proberen te geloven in de effectiviteit en zoveel mogelijk twijfels uitsluiten die eventueel bij hen op zouden kunnen komen.

Het is vrijwel onmogelijk om de stoot op het menselijk lichaam uit te proberen. Er zijn wel mensen geweest die dat op anderen uitgeprobeerd hebben, maar dat bleek in de meeste gevallen toch niet bepaald effectief te zijn. En in die gevallen waaruit bleek dat de stoot niet effectief was, probeerde men de resultaten te verdoezelen.

Om een goede stoot te geven, moet de kracht geplaatst worden met het juiste ritme. In een serieus gevecht wordt er zo af en toe een hele goede stoot gegeven, maar zelfs deze is nog lang geen "tsuki die in 1 keer dodelijk is". En als de stoot wel effectief is dan is het toch een andere stoot dan die we oefenen tijdens het kihon en het kata. Een karateka maakt heel andere stoten wanneer hij kihon of kata loopt, dan tijdens het kumite. Wanneer een tsuki effectief is, is dit naar mijn mening in de meeste gevallen gewoon toeval. En dat kan ik zeggen omdat ik dit geanalyseerd heb tijdens de tienduizenden stoten die ik op mijn buik en zelfs solar plexus heb ontvangen.

Ik wilde persé weten of ik wel een effectieve stoot had, en zoniet hoe ik deze dan wel zou verkrijgen. Maar dat kon ik niet op iemand testen. En zo had ik eigenlijk geen ander keus dan anderen uit te nodigen om zich op mijn maag uit te leven. Ik kreeg stoten te verduren van alle soorten karateka, boxers, kendoka, judoka enzovoort. En de resultaten waren zeer deprimerend, want het bleek dat van alle stoten de karate tsuki wel de minst

Budo een dodelijk excuus

Sigeru Egami, grondlegger van de Shotokai, en trainer van Nakano Ryu.

effectieve stoot was van allemaal. En daarnaast moest ik nog iets schokkends toegeven: hoe meer de karateka had getraind, hoe minder effectief de stoot was. De meest doordringende stoot was die van de boxers. En nog een andere verrassing was dat de stoot van de ongetrainde mensen verbazend hard aankwam.

Dit zijn nogal schokkende resultaten. Maar waarom? Wat betekende dit? Wat zijn dan de verschillen? Wat is nu echt effectief? Waar komt de werkelijke effectiviteit vandaan? Ik moest opnieuw beginnen met mijn zoektocht naar de échte effectieve stoot!

En terwijl ik zocht naar nieuwe manieren om mijn tsuki uit te voeren, kwam ik tot de conclusie dat karate technieken een bepaalde concentratie (focus) moesten

bevatten. In het begin concentreerde ik mijn fysieke kracht op slechts een punt. Terwijl ik aanviel of verdedigde concentreerde ik alle kracht op dat ene punt. Maar tijdens die zoektocht concludeerde ik ook dat ik de concentratie niet alleen moest beperken tot mijn fysieke kracht, maar dat de geestelijke concentratie het allerbelangrijkste is. En tijdens de zoektocht begreep ik ook dat mijn karate training op een fundamentele illusie beruste, namelijk ik had altijd hardheid en kracht met elkaar verward. Ik dacht altijd dat hoe harder ik mijn lichaam maakte, hoe sterker ik werd en dat de verkregen hardheid equivalent was met het stoppen van bijvoorbeeld een stoot. En dat was een fundamentele fout.

Ik moest mijn lichaam weer veel lichter en soepeler maken, het lichaam dat ik jarenlang had getraind om zo hard en sterk te laten worden.

Ik besloot om weer bij het begin te beginnen, en alles te vergeten wat ik tot dan toe had geleerd. Mijn doel was om weer net zo naïef en spontaan te bewegen zoals een beginner dat doet. En ik ontdekte dat het hielp. En toen pas begreep ik de woorden van meester Funakoshi: "Ga nooit tegen de natuur in". Zo herinnerde ik mij ook de verschillende stoten van de verschillende meesters. Meester Funakoshi maakte zijn stoot op een heel natuurlijke en ontspannen wijze. Meester Shimoda gooide zijn stoot heel lichtvaardig, maar ik was nooit in staat geweest om zijn arm te stoppen, dat gaf geen centimeter mee; en dan had je nog de vreselijke furi-tsuki ("zweep-tsuki") van meester Yoshitaka Funakoshi....

Wanneer de aanval van de tegenstander niet echt effectief is, hoef je ook geen moeite te doen om deze te stoppen, daar heb je geen techniek voor nodig. Maar een effectieve stoot moet ook met een goede blok of ontwijkings techniek gepareerd worden. Daar begint het echte trainen. En zo leerde ik ook écht te trainen.

Budo een dodelijk excuus

De tsuki moet geheel effectief zijn. En omdat te bereiken, moet je bedenken dat je kracht rechtdoor gaat tot aan het oneindige. Alle kracht moet recht door het lichaam heen gaan, en moet in het geheel niet worden afgeleid door het moment van contact. Een echte dodelijke stoot is mogelijk wanneer de concentratie van kracht op 1 punt verkregen wordt, oftewel wanneer je je gehele inzet in het lichaam van de tegenstander gooit. En het effect van de stoot zal daarom veranderen met de staat van de geest. Het doel is om geen gekunstelde, maar een natuurlijke stoot te ontwikkelen.

Sensei Kase spreekt vaak over budo. Over budo bestaan veel waarheden en daar tegenover net zoveel onwaarheden. Het Shotokan karatedo wat ik beoefenen staat in directe verbinding met de ideeën van Sensei Yoshitaka en Sensei Kase.

Modern Budo is een soort systeem van dagelijks geestelijke trainingen, vormen van lichamelijke oefeningen, en methoden voor individuele zelfverdediging en sport. Het doel van Budo is om in de samenhang van deze oefeningen de integriteit van de menselijke geest en het lichaam in harmonie te brengen. Dit alles moet resulteren in een vrede zoekende maatschappij.

Een hoge graad van sociale tolerantie is het karakter van moderne budovormen zoals men die nu kent zoals Judo, Kendo, laido, Karatedo etc. Deze vormen zijn toegankelijk voor iedereen, ongeacht hun afkomst en sociale status. In het verleden was Budo een "sport" waarin het gevecht meestal eindigde met de dood. Budo werd in de tijd van de samoerai gedaan op de senjo, het slagveld, ofwel het gevecht van leven of dood. Tegenwoordig gebeurt het Budo op de embujo, de demonstratie van de vorm en op de shiai, het meten met de ander in sportieve zin. In feite is het een vormverschuiving van de strijd met een vijandige tegenstander (shinken shobu)

naar de sportieve strijd tussen twee mensen, waarbij de opponent een gefingeerde vijand is (shiai).

Yoshitaka Funakoshi leefde vlak voor de periode waarin Japan werd gedwongen haar mentaliteit te veranderen van een imperialistisch feodaal systeem naar een wat meer westers gerichte mentaliteit. De Japanners geloven in reïncarnatie. In wezen uitten zij geen angst voor de dood. Logisch is dat het budo vaak resulteerde het doden van de tegenstander.

Uit de verhalen van Kase kan men opmaken dat Yoshitaka een hoog getalenteerde karateka was. Yoshitaka gaf zich volledig aan het karate met de "budogedachte" en daardoor was hij een sprekend voorbeeld voor zijn leerlingen. Natuurlijk is de invloed van zijn vader Gichin groot geweest.

In die tijd waren er twee manieren waarin men onderwezen kon worden in een Budovorm. Kaho, de zogenaamde groepsinstructie, geleid door een sensei. Daarnaast was er het individuele onderwijs, waarin de relatie tussen de Shihan (meester) en Kohai (leerling) centraal stond.

Tegenwoordig is er vaak een mengeling van deze twee systemen. De meeste recreatieve karateka beoefenen het karate in de Kaho-vorm. Sommige "fanatieke" karateka hebben een leerling-meester relatie.

Yoshitaka onderwees zijn leerlingen in de Budogedachte gecombineerd met de zelfverdediging zoals die door de eeuwen heen op Okinawa werd onderwezen. Dit was het gevecht zonder wapens. Daar tegenover staat het Japanse-budo, waarin het gevecht met het zwaard de hoogste vorm is. Yoshitaka's karate was als een wapen. Op Okinawa was het budo gebaseerd om op zo'n snel mogelijke wijze de tegenstander uit te schakelen. In Japan

HOOFDSTUK 4

Budo een dodelijk excuus

ging het meer om het protocol. Dat men zelf de dood daarin vond was niet van belang. Men stierf eervol.

Tijdens de tweede wereldoorlog werden de karatetechnieken uitgeprobeerd in de realiteit. Dit vereiste een lange oefening en specialisatie van die techniek. Als een leerling niet meer terugkwam wist men zeker dat de uitgeprobeerde techniek niet werkte.

In de lente van 1945 (volgens historische geschriften), moest Yoshitaka door een complicatie van leukemie en tuberculose worden verpleegd door zijn vader. Door de Amerikaanse bombardementen op Tokio moesten Gichin en zijn zoon verhuizen naar Koishikawa. Tijdens hun verblijf daar onderging Gichin zijn eerste van de twee

grootste tragedies uit zijn leven. Zijn bejubelde dojo, het levende monument dat aan hem gewijd was, werd compleet vernield tijdens een bombardement. Kort daarna overleed Yoshitaka, die eigenlijk voorbestemd was om het werk van zijn vader voort te zetten.

Gichin haalde in die tijd zijn vrouw naar Japan. Al die tijd had zij voor het gezin in Okinawa gezorgd. Daarnaast had zij ook de zorg voor haar ouders. Zij gingen wonen in Oita in Kyushu. Zij leefden daar tot 1947. In dat jaar stierf de vrouw van Gichin. Hierna keerde Gichin wederom terug naar Tokio. Aangemoedigd door oude leerlingen hervatte Gichin weer zijn lesgeven in karatedo. Veel van zijn leerlingen keerden terug van de oorlog.

Van kara-te naar empty hand

Van 1948 tot 1951 demonstreerde de beste Judoka en Kendoka twee maal per week hun kunsten. Vele Amerikaanse vliegeniers wilden hierin les hebben. Zodoende ontstonden op deze vliegbases judo- en kendoclubs.

In mei 1948 richtte Gichin Funakoshi samen met een aantal van zijn volgelingen de toenmalige Nihon Karate Kyokai op. (Japan Karate Associatie - J.K.A.).

Vanaf het begin van 1948 organiseerde de Amerikaanse luchtmacht een serie van martial-art demonstraties.

In 1953 nodigde de Amerikaanse regering Gichin uit karate demonstraties te geven voor de leden van de Strategic Air Command (SAC) op verschillende militaire vliegvelden in het Verre Oosten. Ook daar werden karateclubs opgericht. Met de achtbare leeftijd van 83 jaar vloog hij tezamen met Mataoshi Nakayama van de Takushoku universiteit, Kamata van de Waseda universiteit en Isao Obata van de Keio universiteit naar verschillende vliegbasissen, waar hij aan duizenden SAC-leden zijn karate demonstreerde. Van juli tot december datzelfde jaar zond hij Obata, Kamata en de jonge briljante karate instructeur Hidetaka Nishiyama naar de Verenigde Staten.

Hij werd belast met de ontwikkeling van een lesprogramma voor het luchtmachtpersoneel. Daarnaast diende hij ze te leiden en te begeleiden in diverse krijgskunsten. De achtergrond van dit programma was dat de B-47 bommenwerper (in die tijd Amerika's belangrijkste bommenwerper) een kort afstand vliegtuig was. In een conflict op wereldschaal, zo werd geredeneerd was het vliegtuig niet in staat om heen en terug te vliegen op een lange afstandsmissie en de mogelijkheid was daardoor aanwezig dat de vliegeniers in vijandelijk gebied zouden terecht komen. Men vond dat

kennis van diverse vechtkunsten de piloten goed van pas zouden komen onder dergelijke omstandigheden. Daarnaast was het SAC betrokken bij een geheim programma waarbij de vliegers in de lucht en op de bases elkaar constant afwisselden in 12 uur durende ploegdiensten. Door een vechtkunst te beoefenen, zo vond men in die tijd, kon de piloot 12 uur lang vliegen, de oefeningen doen om vervolgens monter en fris de volgende vlucht beginnen.

In 1951 arriveerden 23 jonge Amerikaanse vliegeniers in de Kodokan om een zeer intensief, acht weken durend trainingsprogramma in Karate-do, Judo Aikido en Taiho-jitsu (opbreng technieken) te volgen. Dit programma overtrof alle verwachtingen en werd de komende 15 jaar voortgezet. Honderden Amerikaanse vliegeniers en soldaten schoolden zich in vechtkunsten. Velen daarvan keerden naar Japan terug om hun vaardigheden te verbeteren en zich meer in deze kunsten te verdiepen.

In 1953 besloot de luchtmacht, nadat het duidelijk was hoe succesvol dit programma was, dit concept ook uit te voeren op een aantal bases in de Verenigde Staten zelf.

Gichin Funakoshi ontdekte dat de Amerikanen anders zijn lessen ondergingen. Dit had een aantal redenen.

Ten eerste waren de meeste Amerikanen anders gebouwd, zij waren groter dan de Japanners. Gichin was daardoor gedwongen technieken te ontwikkelen voor grotere personen.

Ten tweede namen zij niet alles aan zoals de Japanse leerlingen dat deden. Waarom, dat was hun grootste vraag? Waarom moeten we de heup draaien? Wat is het doel van de techniek etc.?

Het resultaat hiervan was dat Hidetaka Nishiyama en Masatoshi Nakayama zich

HOOFDSTUK 5

Van kara-te naar empty hand

intensiever gingen bezig houden met de mechanica, anatomie, psychologie en natuurkunde. Zodoende konden zij meer wetenschappelijke antwoorden geven op de vragen van hun westerse leerlingen.

Doordat het aantal leerlingen groeide en de vraag naar karatedo lessen steeg besloot de J.K.A. een instructeuropleiding te organiseren.

Funakoshi schreef in zijn autobiografie (1956) dat zijn volgende grote doelstelling was, de internationalisatie van het karatedo. Helaas heeft hij deze wens niet in vervulling zien gaan. Maar zijn droom werd door zijn leerlingen tot werkelijkheid gebracht.

Gichin Funakoshi was een man met een uitzonderlijke visie en kon deze zeer goed aan zijn leerlingen overbrengen. Ook de hedendaagse lessen worden volgens zijn geest gedaan. De traditionele groet, het Mokuso (de twee meditatieve momenten van de les), het kihon (techniekles), kata (vormtraining) en het kumite (voorbereiding op het gevecht) worden nog in de meeste traditionele clubs gedaan.

Hidetaka Nishiyama beschreef Gichin Funakoshi (1971) als volgt.

" Meester Funakoshi's instructies waren meestal uitvoerige verklaringen van de technieken die wij moesten beoefenen. Meestal werden die omlijst met interessante verhalen van beroemde Budomeesters uit Okinawa die de techniek ontwikkelde. Dit hielp ons veel en gaf ons een goed beeld hoe de techniek tot stand kwam en waarvoor deze diende. Zijn persoonlijkheid beïnvloedde ons denken over het karatedo en hoe dat zou moeten zijn. Dankzij zijn persoonlijkheid is karatedo gegroeid zoals dat tegenwoordig is. "

Politiek en ruzies zullen er altijd in sportorganisaties zijn. De ontwikkeling van

karatedo in zijn huidige sportvorm is niet altijd over rozen gegaan. Gichin Funakoshi was zelf ook radicaal en revolutionair. In zijn tijd was er ook strijd tussen de meesters onderling. In die zin is er eigenlijk niets veranderd. Hij veranderde de kata's en gaf ze nieuwe namen. In feite doen wij het zelfde; wij blijven ook veranderen, we structureren onze eigen organisaties en scholen. De grootste verandering die

Hidetaka Nishiyama, de nestor van het Shotokan in de U.S.A.

Funakoshi teweeg heeft gebracht is zijn eigen standaard te veranderen in een Japanse standaard, het karakter Chinese Hand (Kara-te) te veranderen in lege handen (Kara-te). De klank veranderde niet, alleen het teken. Echter deze verandering had een diep filosofische achtergrond, de betekenis van lege handen, zonder wapens, maar ook zelf leeg zijn en daardoor jezelf reflecteren aan de omgeving.

De originele eerste dan eisen van Funakoshi waren 15 kata's.

Van kara-te naar empty hand

De verandering van de technieken en de namen van kata's was geen daad om de kunst radicaal te maken, maar meer een reden om deze kunst toegankelijker te maken voor het Japanse volk. Uit geschriften blijkt wel dat voordat hij de veranderingen doorvoerde hij toch wel advies inwon bij een raad van wijze karateka. Ook de andere karatemeesters van Okinawa, die oorspronkelijk zich verzetten tegen deze veranderingen, zagen in dat deze veranderingen toch wel noodzakelijk waren voor een goede communicatie. Vanaf de eerste dag in Japan heeft Funakoshi beseft dat er veranderingen nodig waren. Zijn contacten waren met de hogere klassen, zoals professoren, advocaten, collega karatemeesters en militairen. In die tijd was het ondenkbaar dat zij termen zouden gaan gebruiken die oorspronkelijk door het gewone volk werd gebruikt. Als onderwijzer had Funakoshi het idee om het karatedo te laten accepteren als een onderdeel van de lichamelijke opvoeding op alle scholen. Zodoende koos hij voor eenvoudige kata technieken en namen:

- * pinan shodan werd heian nidan
- * pinan nidan werd heian shodan
- * pinan sandan werd heian sandan
- * pinan yondan werd heian yondan
- * pinan godan werd heian godan
- * naihanchi shodan werd tekki shodan
- * naihanchi nidan werd tekki nidan
- * naihanchi sandan werd tekki sandan
- * patsai werd bassai
- * kokuson werd kushanku, daarna kwanku en tenslotte kanku
- * wanshu werd veranderd in enpi
- * seichin werd veranderd in hangetsu
- * chinto werd gankaku
- * jutte werd jitte
- * jion bleef jion

Van sommige onbekende kata's die na Funakoshi's dood werden beoefend zijn ook de namen veranderd bijvoorbeeld Rohai werd Meikyo (spiegel). Anderen

behielden hun oorspronkelijk naam zoals Goju-Shiho, Niju-Siho en Unsu.

Tussen 1920 en 1930 hield Funakoshi zich het meest bezig met de verbreiding van karate op de hogere scholen (colleges). In 1940 had ongeveer 30 procent van alle universiteiten een karateclub die onder auspiciën stond van Funakoshi. Meestal hadden die de naam "Old Boys Club". (In London is er nog een Shotokan-club met deze naam en staat onder leiding van Kawazoe). De Old Boys waren meestal afgestudeerde studenten. Zij zagen er op toe dat de karate lessen doorgingen. Meestal hadden zij op de campus een eigen kantoor. Zij waren zeer prestigieus. Zij wilden beter zijn dan hun rivaliserende clubs die verbonden waren aan de andere universiteiten.

Het verslaan van Japan tijdens de tweede wereldoorlog gaf maar een korte onderbreking in de ontwikkeling van de oosterse krijgskunsten. Meteen na de tweede wereld oorlog reorganiseerden alle karateka zich met het doel een grote en sterke karate organisatie op te bouwen ter ere van hun meester Gichin Funakoshi. In 1949 richtten de universiteitclubs, de Old boys clubs en sommige privé Dojo's de Nihon Karate Kyokai (Japanse Karate Associatie = J.K.A.) op. Zij benoemden Gichin Funakoshi tot hun Chief Instructor. Deze organisatie was allereerst landelijk opgezet met regionale onderafdelingen. De leiding van deze regionale onderafdelingen was in handen van de Old Boys van Hosei, Keio, Takushoku en Waseda Universiteit. Er waren drie grote regio's, de Kanto (Tokio) regio stond direct onder de staf van het hoofd-kwartier, terwijl Hokkaido (Noorden van Japan) werd geleid door Minoru Miyata, en de Kansai (Osaka, Kobe and Kyoto) regio werd geleid door Osamu Ozawa.

De J.K.A. werd in oorsprong georganiseerd door zeer welvarende

Van kara-te naar empty hand

karateka. Isao Obata, de voorzitter, was zelf ook president van zijn eigen handelsmaatschappij. De eerste president van de J.K.A. was Saigo Kichinosuku. In zijn dagelijks leven was hij een invloedrijk politicus. Echter geen van deze personen had de tijd om de organisatie goed te runnen. Zij stelden daarom een volledig betaalde staf aan die de administratie moest runnen. Omdat Japan in een economisch moeilijke tijd zat was het makkelijk om personeel te vinden dat administratief onderlegd was en ook karate beoefende. Masamoto Takagi, een zeer getalenteerde businessmanager en vijfde dangraad (godan) houder werd ingehuurd als hoofd van het secretariaat. Masatoshi Nakayama, een van de beste karateka uit die tijd, werd aangesteld als hoofd-instructeur om de dagelijkse trainingen te leiden op het hoofdkwartier. Kimio Ito werd hoofd van de administratie. Hidetaka Nishiyama werd chef van de technische commissie. Deze organisatie werd geleid door zeer goede karateka die, ondanks de moeilijke tijd die Japan door maakte, de J.K.A. tot een zeer succesvolle organisatie maakte. Door deze organisatie is het karate ook internationaal door gebroken.

In april 1955 opende de J.K.A. zijn eerste commerciële dojo. Deze dojo werd gevestigd in een voorzaal van het Kataoke Bioscoop Centrum. Een grote reclamecampagne werd begonnen om nieuwe studenten te werven. Vele oude meesters vonden het een schande om met karatedo geld te verdienen. Toch is op deze wijze het karatedo ook bekend geworden bij het gewone volk.

In die tijd werd ook het sport karate ontwikkeld. De universiteitclubs wilden zich met elkaar meten. Sinds 1936 bestond er

een soort uitwisseling van technieken en demonstraties. Deze vorm heette kokangeiko. Zo nu en dan waren er ook wedstrijden in vrije gevechten, echter deze mondden bijna altijd uit in bloedbaden. Funakoshi was hier een fel tegenstander van. Sinds 1950 gingen ook andere stijlen karate het vrije gevecht ontwikkelen. De J.K.A. startte met het maken van reglementen. Meer dan vijf jaren studie duurde het voordat er regels kwamen. De volgende problemen bleven echter bestaan:

* Karate heeft zeer veel technieken, en ze zijn zeer krachtig en effectief.

* Als contact is toegestaan dan zijn blessure en ongelukken niet te vermijden.

* Het is onmogelijk om beschermende uitrustingen te maken die tegen deze technieken weerstand kunnen bieden.

* Beschermende uitrustingen werken belemmerend op de bewegingsvrijheid.

* Testen hebben uitgewezen dat de nek niet de klap kan verwerken van een stoot of trap tegen het hoofd.

De J.K.A. bleef doorgaan met haar studie en in augustus 1956 werden de eerste wedstrijdreglementen gepubliceerd in drie hoofdstukken en 16 artikelen. Deze werden opgestuurd naar alle aangesloten dojo's met een uitnodiging voor het eerste karate kampioenschap. Op 6 juni 1957 werd het eerste kampioenschap gehouden. Eén jaar lang konden karateka trainen voor dit grootse evenement. Dit tournament werd gehouden in de Tokyu Metropolitan Gymnasium Hal. Gevuld met toeschouwers trainers en karateka werd dit een wereldwijd succes. Door dit toernooi kreeg de J.K.A. ook bekendheid in de wereld. De eerste kampioen was Hirokazu Kanazawa, hij is tegenwoordig de leider van de Shotokan Karate International.

Karate, een bron van ruzies

*Hiroshi Shirai in Antwerpen in 1962 demonstreert het kata unsu voor judoka.
De meest linker toenmalige judoka is Hans Harthoorn.
Hij was één van de eerste Shotokan karateka in Nederland.*

Karate, een bron van ruzies

Ook in Europa stond de ontwikkeling niet stil. Vlak nadat in de Verenigde Staten het karatedo was geïntroduceerd bleken de Fransen ook geïnteresseerd in de oosterse kunsten. Door hun kolonies in het verre oosten, (Vietnam) kwamen zij in contact met deze kunsten. In de begin jaren zestig werden een aantal japanse grootmeester naar Europa gezonden. Hiertoe behoorden ondermeer Kase, Shirai, Kanazawa en Enoda. Zij gaven vooral in Frankrijk en België demonstraties aan Judo beoefenaren. Later zijn er vele meesters naar Europa gekomen zoals Harada, Asano, Ochi, Miyazaki Tanaka en Koichi.

Voor de Japanners was het taalprobleem een grote barrière. Veel van de Japanse meesters hadden kennis van de Engelse taal, echter door hun uitspraak was het soms niet mogelijk dat zij begrepen werden.

Deze meesters hadden allemaal de instructeursopleiding van de J.K.A. gevolgd. Dit hield in dat zij niet alleen goed waren in het Karatedo maar ook op de hoogte waren van de westerse gewoonten. Voor veel Japanners was karatedo meer dan een vrijetijds besteding. Het maakte een groot deel uit van hun dagelijks leven. Bij westerlingen ligt dit toch anders, karatedo is een sport en ook niet meer dan dat. Een enkeling verdiepte zich ook in de achtergrond en waarden van het karatedo. Deze enkelingen zijn nu wel de Europese grootmeesters, zoals de helaas overleden Steve Cattle, Ted Hedlund en Dirk Heene.

Omdat het Shotokan zich heel snel verspreidde was er behoefte aan eenduidigheid. Niet iedere meester gaf op dezelfde wijze les. Daardoor ontstonden er toch weer nieuwe stromingen binnen het Shotokan. Deze stromingen stonden ook onder invloed van het wedstrijdgebeuren.

Toch bleef de J.K.A. onder Nakayama een zeer sterke organisatie. Hun kracht was het afleveren van topinstructeurs. De J.K.A. leidde geducht karateka op, die zowel op wedstrijd als lesgeefgebied aan de top kwamen. De Europeanen, in tegenstelling tot de Amerikanen, hielden meer van de traditie. Dit had tot gevolg dat de Japanse terminologie bleef bestaan.

De mens wil zich graag binden en daarmee ook een mate van macht uitoefenen. Dit gaat een tijdje goed totdat binnen die organisatie de leider komt te overlijden of er mee gaat stoppen.

Op 26 april 1957 overleed meester Gichin Funakoshi op de leeftijd van 89 jaar. Tot die tijd was er zowel op technisch gebied als politiek gebied geen verschil tussen Shotokan en Shotokai.

Men sprak niet over Shotokan of Shotokai als een stijl. Men had het over karatedo. Gichin Funakoshi was tegen kumite in een wedstrijdvorm.

Genshin Hironishi en Shigeru Egami waren in feite de echte volgelingen van Gichin Funakoshi. Zij bleven de ideeën van Funakoshi volgen. Mitsusuke Harada de huidige grootmeester van het Shotokai vertelde tijdens een interview voor het tijdschrift Shotokan Karate Magazine (editie 64 augustus 2000) dat Funakoshi na de tweede wereldoorlog alleen maar kata onderwees. Zijn technieken waren zacht, relaxed en zonder focus. O'Sensei (grote meester) zoals Funakoshi werd genoemd geloofde dat kata de ziel van het karatedo was. Veel van zijn leerlingen konden de aandacht in zijn lessen er niet bij houden, zij wilden kumite. Om een breuk onder zijn leerlingen te voorkomen werd in 1949 met instemming van Gichin Funakoshi de Nihon Karate Kyokai opgericht door onder meer Masatoshi Nakayama en Isao Obata. Deze organisatie trachtte het karatedo te bundelen, door het organiseren van instructeursopleidingen, stages en

Karate, een bron van ruzies

Masatoshi Nakayama, de leider van de J.K.A.

wedstrijden. In 1955 werd deze organisatie erkend door de Japanse overheid.

De Nihon Karate Kyokai weigerde mee te helpen bij de organisatie van de begrafenis van Gichin Funakoshi. De oudste zoon van Gichin, Giei Funakoshi, zei dat de begrafenis van zijn vader zou geschieden onder leiding van de Shotokai school. De Kyokai was het hier niet mee eens en trok zich terug. In dat jaar werden ook de eerste karate kampioenschappen georganiseerd. Hiermee werd de breuk bevestigd. Daarnaast was er ook een groot meningsverschil tussen de Shotokai en de Kyokai over het Taikyoku kata. Dit kata

werd niet door de Kyokai erkend als een kata dat ontwikkeld was door Gichin Funakoshi.

Door de jaren heen zijn Shotokan en Shotokai uit elkaar gegroeid. Beide 'karatestijlen' hebben zich ontwikkeld. Een normaal verschijnsel is dat wanneer meesters ouder worden hun leerlingen hun eigen weg gaan volgen. Soms leidt dit helaas tot een breuk.

Kort nadat in 1987 Masatoshi Nakayama overleed brak er onder zijn beste leerlingen ruzie uit, over wie nu de opvolger zou worden. Er gaan zijn zelfs

Karate, een bron van ruzies

geruchten dat de heren onderling op de vuist waren gegaan.

Sensei Kase brak met de J.K.A. en richtte in 1989 zijn eigen organisatie de World Karate Shotokan Academy (W.K.S.A.). Onlangs is deze organisatie ook weer om allerlei gekrakeel rondom macht en geld ontbonden. Sensei Keigo Abe en Sensei Asai Tetsuhiko braken ook met de oude J.K.A. en richtten samen een organisatie op en noemde deze ook de J.K.A. Hun grote sponsors waren de Emiraten van Dubai. Hun allereerste wereldkampioenschap werd derhalve in 1989 ook in Dubai gehouden. De overgebleven heren zoals Sensei Shoji Hiroshi, Sensei Asano Shiro, Sensei Enoda Keinosuke, en wijlen sensei Miyazaki Satoshi bleven de oude J.K.A. volgen. In Japan woedde de strijd los over wie de naam J.K.A. mocht gebruiken. Vorig jaar (2001) heeft uiteindelijk de groep Shoji en Enoda het proces gewonnen.

Gevolg van al die strijd was dat vele volgelingen in Amerika en Europa vertwijfeld achterbleven en ook hun eigen weg gingen volgen. Sensei Nishiyama Hidetaka (U.S.A.) en Sensei Shirai Hiroshi (Italië) werden de grondleggers van de Internationale Traditionele Karate Federatie (I.T.K.F.) en bonden de strijd aan tegen de World Karate Federatie (W.K.F.) voor een olympische erkenning.

In Nederland is het Shotokan op dit gebied ook versnipperd. Jan Knobel heeft de zijde van de J.K.A. van Sensei Asai gekozen en de J.K.A. Nederland opgericht. Peter Wewengkang richtte samen met de gebroeders Agerbeek de Nederlandse Karate Vereniging op en lieerden zich aan

de oude J.K.A. van Sensei Shoji Hiroshi. Dit alles heeft toen tot gevolg gehad dat de Belangen Vereniging Shotokan Nederland (B.S.N.) opgericht door Hans Harthoorn en John Bontje Nederland in 1992 werd ontbonden.

De B.S.N. (Belangenvereniging Shotokan Nederland) was net zoals de J.K.A. een vrienden club, zij stonden samen voor een ideaal, en dat was het erfgoed van Gichin Funakoshi. De gebroeders Peter en Nico van Galen hebben jarenlang winterstages georganiseerd. De grootste sporthal van het K.N.V.B. centrum in Zeist werd afgehuurd. Zo'n 250 tot 300 man trainde daar onderleiding van de uitgenodigde Japanners. De vrienden werden groot en voelden zich machtig en daardoor vaak niet gewaardeerd. Ruzies, vaak niet openlijk uitgevochten ontstonden.

Jaap Smaal bleef trouw aan de internationale lijn van de W.U.K.O. wat later de World Karate Federatie werd. Voorheen was er in Nederland een grote Shotokan-stage-traditie. Japanse Sensei zoals Kase, Enoda, Sawada, wijlen Myazaki, Shirai bezochten met de regelmaat van de klok ons land. Helaas door het te versnipperde intolerante "politieke" klimaat is hier een einde aan gekomen.

Gelukkig zijn er nog strijdbare lieden, zoals Jaap Smaal, Dirk Heene (België) en ondergetekende die deze traditie weer in ere wil gaan herstellen. Gichin Funakoshi was een traditioneel man. Zijn testament was eenvoudig. Ieder die Shotokan karatedo beoefend is zijn erfgenaam en heeft de opdracht de kunst volgens budoprincipes te beoefenen.

Traditie bepaalt je leven

Op 26 april 1957 overleed Gichin Funakoshi in Tokio. In vele Dojo's hangt zijn foto op een ere plaats. De foto die in mijn dojo hangt is genomen toen Funakoshi 87 jaar was.

De traditionele les begint ook met de groet aan hem, dit ter nagedachtenis aan zijn grote werk. Aan hem hebben wij uiteindelijk te danken dat wij deze uitzonderlijke kunst mogen beoefenen.

In maart 2001 gaf Tom Wessels in mijn dojo een zelfverdedigingles. Voor het afgroeten aan het einde van deze training vertelde Tom dat Gichin Funakoshi eigenlijk een groot deel van zijn leven heeft bepaald.

Ik denk niet alleen zijn leven maar van velen en zeker ook dat van mij.

Dat noem ik "Ryu", "traditie die telkens weer een volwaardige traditie wordt".

Bronnen

- Das Lexikon der Kampfkünste
Werner Lind, Sport Verlag Berlin, 1999
- Shotokan Karate a precise history
Harry Cook, Editor Robert Dohrenwend, 2001
- Encyclopedie in beeld karate
M.Meeus, Standaard Uitgeverij Antwerpen-Amsterdam, 1982
- Sword and Brush
Dave Lowry, Shambala Boston & London, 1995
- Karate, the art of empty hand fighting
Hidetaka Nishiyama, Charles E. Tuttle Co Publishers 1975
- Black Belt Magazine, edities 1965 t/m 1970
- Shotokan Karate Magzines edities 1989 t/m 2002
John Cheetham
- Shotokan Karate, its history and evolution
Randall Hassel, Focus Publications, Missouri 1991
- Modern Bujutsu & Budo part 3
Doon Dreager, Waetherhill Newyork & Tokio, 1974
- Textbook of Modern Karate
Teruyuki Okazaki, Kodansha International, 1984
- Karate-do, my way of life
Gichin Funakoshi, Kodansha International, 1975
- Karate-do, Nyomon
Gichin Funakoshi, Kodansha International, 1987
- Martial Arts: Traditions, History, People
John Corcoran and Emil Farkas, Gallery Books New York, 1983
- The Way of Karate, beyond technique
Shigeru Egami, Kodansha International, 1976
- Website, www.shotokai.com
- Website, www.24fightingchickens/shotokan.planet.com
- Website, www.shotokanryukaseha.com
- Met dank voor de verhalen van Sensei Taiji Kase, Sensei Hiroshi Shirai, Sensei Dirk Heene, Sensei Hans Harthoorn, Sensei Jaap Smaal en wijlen Sensei Steve Catlle.